

TÁC PHẨM CỦA NHẠC SĨ VĂN CAO

PHAN ĐÔNG VIÊN

Chúng ta đã từng đọc nhiều bài viết về tiểu sử và sự nghiệp của Văn Cao - vị Nhạc sĩ tiền bối - xuất hiện nổi danh từ thời kỳ đầu tân nhạc và tiếp theo là thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp. Tuy nhiên trong khuôn khổ của những bài viết đó, chỉ những tác phẩm nổi tiếng nhất của ông được nhắc đến.

Quê gốc Nhạc sĩ Văn Cao ở thôn An Lễ, xã Liên Minh, huyện Vụ Bản, tỉnh Nam Định. Do gia đình chuyển cư ra Hải Phòng lập nghiệp nên Văn Cao được sinh ra tại Hải Phòng ngày 15/11/1923 và lớn lên tại thành phố này. Thời niên thiếu, Văn Cao được học trường tiểu học Bonnal ⁽¹⁾ là trường danh tiếng nhất Hải Phòng thời bấy giờ, sau đó Văn Cao được vào học 2 năm trung học (1939 - 1940) tại trường Thày dòng Saint Joseph (bên Công giáo dịch là: Thánh Giuse), tại đây Văn Cao đã được hưởng chương trình giáo dục âm nhạc của Pháp và Nhà thờ Công giáo với kiến thức chắc chắn đầu tiên về ký âm, để từ cơ sở đó cùng với năng khiếu nhạc, họa, thơ bẩm sinh và những rung cảm nhạy bén tinh tế, ca khúc đầu tay *BUỒN TÀN THU* đã ra đời ngay trong lúc Văn Cao còn ngồi trên ghế nhà trường trung học. Năm 1941 do Cha mất, Văn Cao phải bỏ học để lao động kiếm sống phụ giúp gia đình. Cũng từ sự xuất hiện ca khúc *BUỒN TÀN THU* nổi tiếng, Văn Cao được tham gia nhóm Đồng Vọng - một nhóm nhạc tập hợp hầu hết các Hướng đạo sinh biết âm nhạc như Hoàng Quý, Canh Thân, Phạm Ngũ, Đỗ Nhuận, Hoàng Phú... do Hoàng Quý phụ trách. Từ đây, các ca khúc lãng mạn cùng những bản hùng ca của Văn Cao đã lần lượt ra đời.

Khi ngọn lửa cách mạng chống thực dân cứu nước bùng lên dữ dội, cùng với phong trào xếp bút nghiên lên đường tranh đấu của hầu hết thanh niên học sinh, sinh viên thời bấy giờ, các nhạc sĩ cũng lần lượt lên đường, năm 1944 Văn Cao đã dẫn bước đầu tiên tham gia Cách mạng bằng ca khúc *TIẾN QUÂN CA* hùng tráng và thôi thúc.

Có lẽ đó là 2 dấu mốc khởi đầu quan trọng trong sự nghiệp âm nhạc của Văn Cao mà tên tuổi của ông đã trở thành biểu tượng sáng chói trong nền âm nhạc Việt Nam, xứng đáng với lòng ngưỡng mộ của nhân dân suốt 80 năm.

Để những người yêu âm nhạc, yêu nhạc Văn Cao và nhất là các nhà lý luận âm nhạc chuyên nghiệp, các nhà báo có tầm nhìn toàn cảnh về sự nghiệp sáng tác của Văn Cao, chúng tôi xin cung cấp bản danh mục tương đối đầy đủ các tác phẩm của Nhạc sĩ Văn Cao gồm ca khúc, khí nhạc, nhạc cho điện ảnh và sân khấu, ca khúc của Văn Cao được các nhạc sĩ khác chuyển soạn, một số bài thơ của Văn Cao được các nhạc sĩ khác phổ nhạc, và một phần phụ đó là một số ca khúc tưởng nhớ Nhạc sĩ Văn Cao.

Phần tác phẩm riêng của Nhạc sĩ Văn Cao chỉ dám nói là tương đối đầy đủ, bởi qua mấy cuộc chiến tranh rất có thể có tác phẩm của ông bị thất lạc, hoặc tác phẩm mà tác giả chỉ viết tặng cho một người, hoặc còn nằm trong di cảo tại gia đình (tác phẩm di cảo là tác phẩm đã hoàn chỉnh, nhưng vì những lý do riêng tư, khi còn sống tác giả chưa bao giờ công bố) và cuối cùng có thể có những tác phẩm mà người viết bài này không biết.

CHÚ THÍCH (1):

Jean Thomas Raoul Bonnal sinh năm 1847 người Pháp là Thống sứ Bắc Kỳ 2 lần (1886 và 1890) thời Pháp thuộc, đã cho xây dựng tại Hải Phòng nhiều công trình hạ tầng như bến cảng, nhà máy kênh đào, trường học v.v... ở Hải Phòng trước giải phóng có 2 công trình được đặt tên Bonnal đó là Trường Bonnal và kênh Bonnal (kênh đào nối từ sông Tam Bạc ra sông Cấm).

TÁC PHẨM CỦA NHẠC SĨ VĂN CAO				
TT	TÊN BÀI	NĂM ST	TÁC GIẢ LỜI	GHI CHÚ
CA KHÚC				
1	Buồn tàn thu	1940		
2	Cung đàn xưa	1943		
3	Đàn chim Việt (Bến xuân)	1943 ÷1945		
4	Đống Đa	1942		
5	Hò kéo gỗ Bạch Đằng giang	1941		
6	Suối mơ	1942		
7	Thăng Long hành khúc	1943		
8	Thiên thai	1941	Văn Cao+Hoàng Thoại	
9	Thu cô liêu	1942		
10	Trương Chi	1942		
11	Tiến quân ca	1944		
12	Bài ca chiến sĩ hải quân	1945		
13	Bắc Sơn	1945		
14	Ca ngợi Hồ Chủ tịch	1949		
15	Chiến sĩ Việt Nam	1945		
16	Công nhân Việt Nam	1945		
17	Dưới ngọn cờ giải phóng	1962		
18	Đường dây qua bản Mèo	1968		
19	Đường về Mạo Khê			
20	Gấu và ong	1960		CK thiếu nhi
21	Gió trên biển về	1948		
22	Gửi má thân yêu	1967		
23	Hải phòng mở ra biển lớn	1972		
24	Hành khúc công nhân toa xe			
25	Không quân Việt Nam	1945		
26	Lá cờ của Đảng	1955		

27	Làng tôi	1947		
28	Làng miền bể	1948		Hợp xướng
29	Mùa xuân đầu tiên	1975		
30	Ngày mai sáng hồng			
31	Ngày mùa	1948		
32	Người công an thân yêu			
33	Sân gà vịt	1946		CK thiếu nhi
34	Sông Lô	1947		
35	Ta đi làm con suối			
36	Thanh niên toàn quốc			
37	Tiến về Hà Nội	1949		
38	Tiếng rừng			
39	Tiểu đoàn Lũng Vài			
40	Tình ca trung du			
41	Toàn quốc thi đua	1948		
42	Tổ quốc tôi	1973		

KHÍ NHẠC VÀ CÁC THỂ LOẠI KHÁC

1	Biển đêm			Piano
2	Hàng dừa xa			"
3	Sông tuyền			"
4	Đường về			Tổ khúc
5	Anh bộ đội Cụ Hồ			Thơ giao hưởng
6	Chị Dậu			Nhạc phim
7	Chiến sĩ thi đua			"
8	Đi bước nữa			"
9	Lửa rừng			"
10	Đồng mía			Nhạc cho kịch
11	Hà Nội đầu năm 46			"
12	Thanh niên thế kỷ 21			"
13	Từ Trường Sơn			"

CA KHÚC VĂN CAO ĐƯỢC CHUYỂN SOẠN			
		NHẠC SĨ	
1.	Ngày mùa	Tạ Tấn	Độc tấu Guitar
2.	Sông Lô	Văn Vượng	"
3.	Sông Lô	Nguyễn Hữu Tuấn	Độc tấu Piano
4.	Quốc ca Việt Nam	Đoàn Quân nhạc Việt Nam	Hòa tấu kèn
5.	Quốc thiều Việt Nam	Đoàn Quân nhạc Việt Nam	Đại hòa tấu kèn
6.	Quốc thiều Việt Nam	Đoàn Quân nhạc Liên Xô	"
THƠ VĂN CAO ĐƯỢC PHỔ NHẠC			
		NHẠC SĨ	
1	Hải Phòng thuở ấy	Nguyễn Thụy Kha	
2	Huế xưa	Nguyễn Thành	
3	Huế xưa	Tôn Thất Lan	
4	Không có hai mùa xuân	Lê Yên	
5	Không có hai mùa	Nguyễn Xuân Đào	
6	Khuôn mặt em	Hữu Xuân	
7	Một đêm đàn lạnh trên sông Huế	An Thuyên	
8	Mùa thu	Huy Sô	
9	Quy Nhơn	Trần Chung	
10	Thời gian	Đoàn Bồng	
11	Thời gian	Nguyễn Xuân Đào	
12	Thời gian	Nguyễn Thụy Kha	
TƯỢNG NHỚ VĂN CAO			
		TÁC GIẢ	
1	Con phố mang tên ông	Nhạc: Đoàn Bồng Lời : Vũ Quang Tôn	
2	Đêm qua đò nhớ Trương Chi	Hình Phước Liên	
3	Hà Nội - Văn Cao	Từ Huy	
4	Văn Cao	Nhạc: Quang Hiền Thơ : Đoàn Bồng	

CHÚ THÍCH (2) :

Quốc ca: hát + nhạc, nên dàn nhạc vừa đủ cân đối để không át lời ca

Quốc thiều: chỉ có nhạc, nên thành phần dàn nhạc lớn, dày, quy mô đại hòa tấu hoặc có thể là giao hưởng.

Buồn tàn thu

(1940)

VĂN CAO

LENTO

(Nhạc) Ai lứt
đi ngoài sương gió, Không dừng chân đến em bẽ
bàng. Ôi vừa thoáng nghe em mơ ngay bước chân
chàng, từ từ xa đường vắng. Đêm
mùa thu chết, nghe mùa đang rớt rơi
theo lá vàng. Em ngồi đan áo lòng
buồn vương vấn, em thương nhớ chàng. Người

ơi còn biết em nhớ mong. Tình xưa còn đó xa xôi
 lòng. Nhờ bóng chim uyên, nhờ gió đưa
 duyên, chim với gió bay về chàng quên hết lời
LENTO AD LIBITUM
 thê. áo đan hết rồi, cố quên dáng
A TEMPO
 người. Chàng ngày nào tìm đến? Còn
 nhớ đêm xưa kẻ má say sưa, nhưng năm tháng qua
MORENDO
 dần, mùa thu chết bao lần. Thôi tình em
 đấy, như mùa thu chết rơi theo lá vàng.
LENTO
 Nghe bước chân người sương gió. Xa dần như

tiếng thu đang tàn. Ôi người gió sương em mơ thương ai bao

lần. Và chờ tin hồng đến. Đêm

mùa thu chết, nghe mùa đang rớt rơi theo lá

vàng. Em ngồi đan áo lòng buồn vương

vấn, em thương nhớ chàng. Người ơi còn biết em nhớ

mong. Tình xưa còn đó xa xôi lòng. Nhớ

bóng chim uyên, nhờ gió đưa duyên, chim với

gió bay về chàng quên hết lời thề...

...vàng. (Nhạc)

TIÊN - QUÂN - CA

VĂN CAO

Đoàn quân V. M. đi. Chung lòng cứu quốc. Bước chân dồn vang trên đường gập ghềnh xa. - Cơ in
máu chiến thắng mang hồn nước. Súng đả xa chen khúc quân hành ca. - Đường vinh
quang xây xác quân thù. Thắng gian lao đoàn Việt lập chiến khu. Thề phanh thây uổng máu quân
thù. Tiến mau ra sa trường. Tiến lên! Cùng thét lên! Chí trai là đây nơi ước nguyện

Đoạn II

Đoàn quân V.M. đi sao vàng phát phối
Đặt giồng nôt quê hương qua nơi lâm than
Cùng chung sức kiến thiết xây đời mới
Đứng lên lên gông xích ta đập tan
Dù thân tan xương nát không sờn,

Gắng hy sinh đời ta tươi thắm hơn
Tử bao lâu ta nuốt căm hơn
Vỡ trang đầu! Lên đường!
Hỡi ai! Lòng chử quên
Bắc-Sơn cùng Đô-lương, Thái-nguyên

Chú thích

V. M : VIỆT MINH

Tháng 11-1944 tôi từ từ viết bài Tiếng quê ca
lên đá in hàng văn nghệ dân tiên và tờ báo Đ. lập
còn gục lại một chữ viết của một anh thợ mới vào nghề

Một tháng sau khi báo phát hành, tôi từ có quan
âm nhất thời sẽ. Qua một đường phố nhỏ (bây giờ là
Đường Minh Hải Đ.) tôi chợt nghe thấy tiếng đàn măng
đô lên từ một căn gác song song. Có người đang tập
hát Tiếng quê ca. Tôi đứng lại và từ nhiên thấy sức
tông. Một xúc tông đến số tôi hơn tất cả những tác
phẩm của tôi đã được trình diễn ở các rạp hát
trước đây. Tôi nhận ra tức sai chỗ nhịp điệu còn
chưa tấu hoàn chỉnh. Nhưng bài hát đã in sâu rồi.
Bài hát đã thuộc phổ biến và không còn là của riêng
tôi.

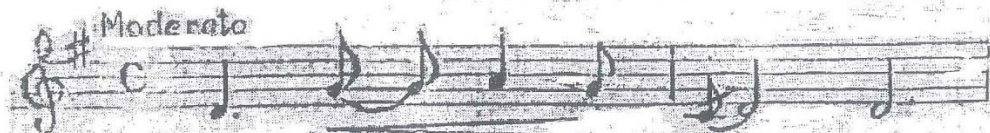
VĂN CAO

GIÓ TRÊN BIỂN VỀ

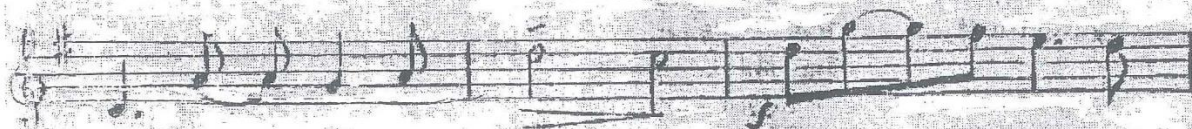
Đây là một khúc hát, một đoạn nhạc ngắn trong bản Đại hợp xướng làng biển bề soạn từ năm 1948. Tôi trích ra in đã gửi đến những vùng bờ quên thuộc của tôi chưa hoàn toàn giải phóng tâm lòng của một người dân nước mến.

(Trích trong Đại hợp xướng làng biển bề)

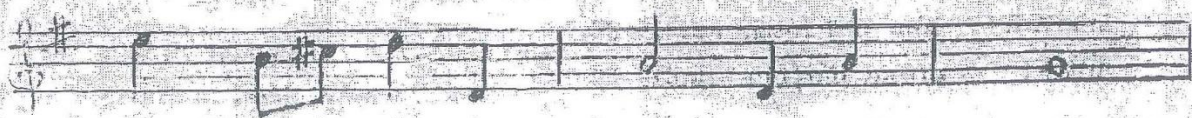
NHẠC và LỜI của VĂN-CAO

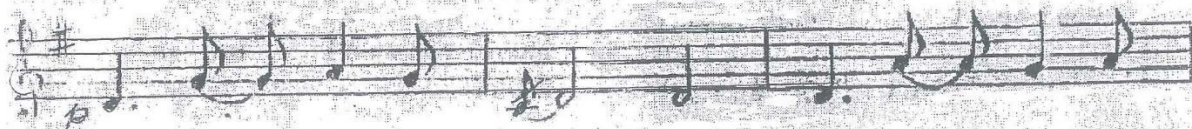
Chiều nay gió trên biển về

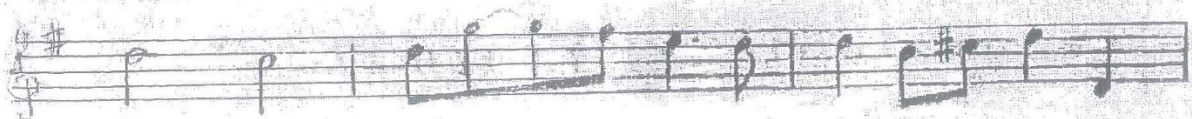
lâm bay vài khung lưới phơi Nghe gió đưa mưa trên

khởi ngày mai sóng vào đâu Biển sóng ơi

Bây em bóng xiêu vạt vờ Lội trên cồn cát

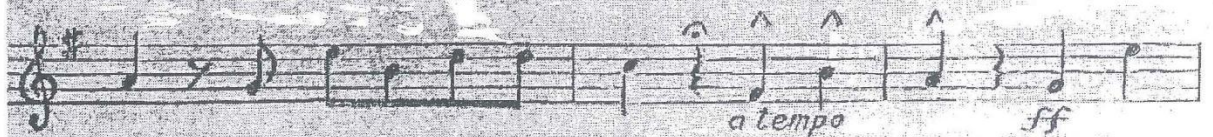
trắng đi Nước mắt các em long lanh Hoàng hôn xuống biển

tay một ánh trai Nơi đây địch rãe đau

piu mosso
thương Cần máu còn ướt chưa khô Cần máu còn ướt chưa

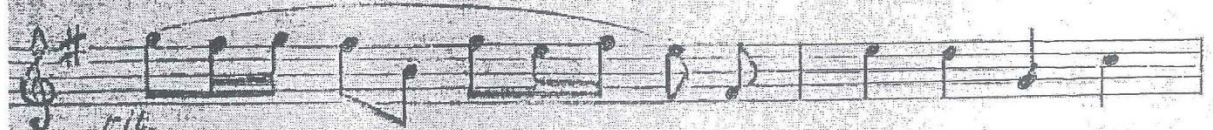
khô Và gió còn lãng tiếng kêu Ngày đấu tranh lãng chúng

ta Nay mai đôn bốt tan

hoang ướt sóng buồm lướt ra khơi Dù

rit.
gió thuyền chúng ta đây cá

a tempo
phơi về bên chiều

Lá cờ của Đảng

Nhạc và lời: VĂN CAO

TRÌNH TRỌNG - KHUÊNG KHANH

Handwritten musical score for the song 'Lá cờ của Đảng'. The score is written on ten staves of five-line music paper. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The lyrics are written in Vietnamese below the notes. The score includes a 'ĐIỆP KHÚC' (interlude) section. The lyrics are: Khi dương lá cờ lên thống nhất nước Việt nam. Muốn trái tim người tin vào một Đảng ta. Ta sống những ngày mưa. Trong suốt tâm hồn ta. Tiếng hát ngày nay nhớ Đảng của ta. Vài ngọn cờ Lê-nin sức mạnh ta dâng lên. Chúng ta vượt lên tiếp tục đường cao cờ. Đãi đời sống dân tộc ta anh hùng. Đãi đời sống chế độ ta vững bền. Cờ Đảng đầu là ta tiên. Cờ Đảng đầu là ta thắng. Cờ dựng miền Nam miền Nam phần đầu lực lượng Đảng ta đập tan đế quốc. Sáng trên cờ như ngôi sao vàng Hồ chí Minh dãi quang vinh. ... vinh.

LỜI II Khi bay lá cờ lên
Thống Tâm trên Việt-nam
Muốn trái tim người tin vào một
Đảng ta
Ta có bao bạn bè
Xây đắp chung hạ phương
Thế giới cần lao mới tình bao la
Bất diệt thay Lê-nin
Sức mạnh của niềm tin
Tháng Tám nhớ ơn Cách mạng Nga
tháng Mười.
(Trở lại điệp khúc)

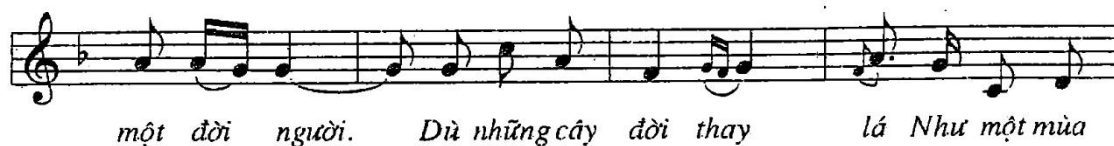
8-1955

VĂN CAO

Không có hai mùa xuân !

Thơ : Văn Cao

Nhạc : Lê Yên

Huế xưa

Lời thơ: VĂN CAO
Nhạc: NGUYỄN THÀNH

CHẬM

mp

Về Huế xưa đường nổi mưa dài, về
phố xưa nhìn phố mưa buồn. Từng mặt gương
đau, từng mảnh gương tan, lòng phố lòng người, giọt người chia
NHANH HƠN
ly, giọt người yêu thương, giọt nào không vương, giọt người bơ
CHẬM LẠI
vơ. Giọt người theo mưa về phố, tiếng mưa đang
đổ, về Huế xưa, nhìn đường phố
xưa, mưa phủ dòng Hương.

Thời gian

Nhạc: ĐOÀN BÓNG

Lời: Thơ VĂN CAO

Thời gian, thời gian thời gian qua kẽ tay, làm

khô những chiếc lá Kỷ niệm trong tôi rơi

rơi như tiếng sỏi trong lòng giếng cạn

Riêng những câu thơ còn xanh, Riêng những bài hát còn

xanh, và đôi mắt em như hai giếng nước còn trong

xanh. Riêng những câu ...xanh. Thời ...xanh và đôi mắt

em như hai giếng nước còn trong xanh.

Hà Nội Văn Cao

CHẠM VỪA

TỬ HUY

Hà Nội Văn Cao một ngày tôi

tới anh đã đi rồi vời vời cách xa. Đường phố anh qua bây giờ tịch

lặng, thoảng tiếng Hồ Cầm rưng xuống đáy sâu. Anh đã đi

đâu, anh đã đi đâu không còn ở lại. Nhóm lửa cuộc đời, nhấp chén ưu
...đâu, anh đã đi đâu không còn ở...

tư. Anh đã đi... ..lại, nhấp chén tương phùng bên chiếu bạn bè.

Hà Nội Văn Cao, Hà Nội Văn Cao, Văn Cao Hà Nội.

Nhớ tới anh nhiều thấp vội nén hương.

Con phố mang tên ông

Nhạc: ĐOÀN BỔNG

Du dương - Dằm thắm

Lời: Phỏng thơ VŨ QUANG CÔN

Phút cuối đời ông vẫn viết "Mùa xuân đầu tiên". Người
người thương khóc ông nước mắt tràn rượu đắng! Giờ
phố mang tên ông, rượu nồng tràn ngập phố. Cà
phê tiệm phở tấp nập người vào ra. Em có
biết ông nói với ta: (*) "Từ nay người biết yêu người".
Trong đêm khuya lắng đọng, phố Văn Cao đang vang
vọng: (*) "Đoàn quân Việt Nam đi..." "Suối mơ..." "Rồi đặt
diu mùa xuân nay đã về. Rồi đặt diu mùa xuân nay đã
về, rồi đặt diu mùa xuân nay đã về. (Phút cuối)

(*) Trích trong ca khúc "Mùa xuân đầu tiên".

Văn Cao

Nhạc: QUANG HIỂN

Chậm vừa - Suy ngẫm

Lời: ĐOÀN BỔNG - QUANG HIỂN

The musical score is written on ten staves in a 2/4 time signature. It features a melody with various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) and repeat signs. The lyrics are written below the notes, with some words in italics. The score concludes with a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.') leading to a 'Fine.' marking.

Văn Cao ngọt ngào lời ca Nét vẽ loang
xa Câu thơ sóng sánh. Văn Cao ngọt ngào lời
ca Câu thơ sóng sánh Nét vẽ loang xa. Văn
Cao ngọt ngào lời ca sóng sánh câu thơ vui buồn nhân
thế Tìm người trong mộng Lạc chốn Đào Nguyên Thiên Thai, Thiên
Thai cõi mộng ơ... hờ... Văn Cao, Văn
Cao Sóng sánh câu thơ Lặng soi bóng mình trong ly rượu
nhạt Khô khát "Viên sỏi rơi trong giếng
cạn". Văn Cao, Văn Cao đạt dào lời ca khúc
hát lan xa. (Văn...) *Fine.*

Trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc ./.